

Stanisław Radoń

Czy medytacja naprawdę działa?

Wydawnictwo WAM
Kraków 2017

Spis treści

Wstęp.....	11
------------	----

Część pierwsza Medytacja w ujęciu interkulturowym

I. Specyfika i uwarunkowania medytacji.....	19
Pojęcie medytacji.....	19
Hinduizm.....	21
Buddyzm	25
Koncentracja.....	25
Otwarte monitorowanie.....	28
Współczucie.....	30
Judaizm	31
Chrześcijaństwo.....	33
<i>Lectio divina</i>	34
Modlitwa Jezusowa	35
Modlitwa Monologiczna.....	36
Modlitwa Głębi	38
Metoda ignacjańska.....	38
Medytacja karmelitańska.....	41
Islam.....	44
Medytacja ekstatyczna	47
II. Typologia i struktura medytacji.....	57
Główne komponenty medytacji	57
Medytacja mantryczna.....	59
Medytacja Transcendentalna	60
Relaksacja	61
Medytacja Standaryzowana Klinicznie	63
Medytacja oparta na uważności	64
Vipassana.....	65
Zen	67
<i>Mindfulness Based Stress Reduction</i>	68

<i>Mindfulness Based Cognitive Therapy</i>	71
Medytacja dynamiczna	72
Joga.....	73
Tai Chi	76
Qi Gong	77
Metateoretyczne aspekty badań nad medytacjami	79
Medytacja mantryczna.....	80
Uważność.....	80
Joga, Tai Chi i Qi Gong	81
Podsumowanie.....	82
III. Dynamika i możliwe komplikacje rozwojowe	87
Fazy rozwojowe.....	87
Wstępna praktyka.....	87
Koncentracja.....	88
Absorpcja i trans.....	88
Wgląd	89
Skutki uboczne medytacji.....	89
Regresja do pierwotnego narcyzmu	90
Niezdolność do poradzenia sobie ze stłumionym materiałem.....	91
Część druga	
Uważność, jej rozumienie	
oraz obszary praktycznych aplikacji	
IV. Psychofizjologia uważności.....	95
Konceptualizacja uważności.....	95
System sercowo-naczyniowy	97
System metaboliczny	99
Ból	100
Choroby zagrażające życiu.....	102
V. Efektywność interwencji opartych na uważności	105
Specyfika strategii opartych na uważności	106
Zaburzenia lękowe	108
Nawroty depresji i tendencje samobójcze.....	111
Zaburzenia związane z odżywianiem	115
Uzależnienia	117
Zespół stresu pourazowego	123

Zespół Nadpobudliwości Psychoruchowej z Deficytem Uwagi	125
Psychoza	127
Zaburzenia z pogranicza	133
Zaburzenia obsesyjno-kompulsyjne	137
VI. Uważność jako transdiagnostyczna transterapia.....	143
Tendycyjność uwagi.....	143
Nawracające negatywne myśli.....	146
Przeformułowanie poznawcze.....	147
Tłumienie	149
Unikanie doświadczenia.....	150
Negatywna afektywność i emocjonalna reaktywność.....	152
VII. Obszary pozaklinicznych aplikacji uważności.....	155
Szkolnictwo ogólne.....	155
Szkolnictwo specjalne i edukacja integracyjna.....	158
Reklama i marketing	159
Zarządzanie organizacjami i zasobami ludzkimi	164
Sport.....	165
Zawody związane z zagrożeniem życia lub zdrowia.....	168
Zawody oparte na relacjach interpersonalnych	171
Neurofenomenologia	173
VIII. Neuro-psycho-matematyka uważności.....	177
Stosowane narzędzia badawcze	177
Specyfika aktywacji elektrycznej mózgu, czyli pierwszy etap.....	179
Trudne początki	179
Blokowanie alfa <i>vs</i> habituacja alfa	181
Aktywność fal theta.....	185
Synchronizacja gamma.....	186
Lateralizacja mózgu i hemisferyczna dominacja	187
Topologiczna specyfika aktywacji mózgu, czyli drugi etap.....	188
Percepcja sensoryczna i kontrola motoryczna	191
Pamięć.....	193
Emocje.....	193
Język.....	195
Myślenie.....	196
Uwaga	197
Świadomość	198
Dynamika stanów świadomości.....	206

Neuroplastyczność.....	211
Sieciowa specyfika aktywacji mózgu, czyli trzeci etap.....	213
Sieciowa specyfika.....	214
Optymalność sieciowa.....	216
Multipleksowość przekazu informacji.....	219
Świadomość kształtująca aktywność i strukturę mózgu.....	221
Wnioski.....	224
IX. Neuro-psycho-matematyczne modele medytacji.....	227
Kluczowe procesy psychiczne.....	227
Specyfika i typologia procesów psychicznych	229
Procesy uwagi	232
Regulacja emocji.....	234
Nieprzywiązanie i decentracja.....	236
Pamięć.....	238
Zamiar i motywacja.....	241
Zachowania prospołeczne.....	242
Podsumowanie.....	244
X. Teoretyczne konceptualizacje uważności.....	247
Buddyjska konceptualizacja uważności.....	247
Kliniczna konceptualizacja uważności.....	251
XI. Metateoretyczne implikacje modelu uważności.....	261
Specyfika modelu klinicznego.....	261
Teoretyczne modele uważności	265
Model sekwencyjny.....	267
Model symultaniczny.....	267
Zmagania z narcyzmem	268
Balansowanie pomiędzy ideałem Ego a idealnym Ego.....	269
Ponowne rodzicielstwo Ego.....	270
Część trzecia	
Kompatybilność klinicznego modelu uważności	
z chrześcijaństwem	
XII. Recepcja uważności na gruncie chrześcijaństwa	275
Kulturowe różnice w rozumieniu pojęcia medytacji	275
Obszary spójności w rozumieniu medytacji	280

Podobieństwa modelu uważności do chrześcijańskiej koncepcji medytacji	285
Chrześcijańskie dylematy doktrynalne	288
Teologiczna ocena uważności	289
Kryteria oceny teologicznej	291
Uważność jako jedna z technik medytacji	294
Uważność jako podstawowy mechanizm medytacji	298
Uważność jako stan najwyższej receptywności	302
Uważność jako istotny czynnik dojrzałości religijnej	305
XIII. Chrześcijańskie adaptacje uważności	311
Chrześcijański model uważności	311
Metoda Dwu Ekranów	312
Trzy filary chrześcijańskiej uważności	313
Specyfika chrześcijańskiego modelu uważności (obszary spójności i niespójności)	315
XIV. Wnioski	317
Specyfika uważności	317
Pozytywna efektywność	319
Uważność jako baza teoretyczna „trzeciej fali”	322
Spójność z nowymi założeniami paradygmatu psychiatrycznego	324
Interesująca egzemplifikacja postulatów paradygmatu eksperckiego	326
Możliwość akceptacji uważności w chrześcijaństwie	330
Chrześcijańska recepcja uważności	333
Receptywna bierność kontemplacji <i>vs</i> aktywna intelektualizacja medytacji i rozmyślenia	334
Kultywowanie czystości serca	337
Pogłębiony wgląd w siebie	340
Dojrzałość religijna	342
Problemy teoretyczno-metodologiczne	345
Konceptualizacja	345
Perspektywy badawcze	348
Zakończenie	351
Bibliografia	361
Does meditation really work? Summary	429